

УДК: 94:352 (477.83-25)“15”

Ольга Гуль

PhD, молодший науковий співробітник відділу історії середніх віків,
Інститут українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України
(Львів, Україна, gullola@ukr.net)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0648-104X>

ХОМА БАБИЧ І ЛЕСЬКО РУСИН (МАЛЕЦЬКИЙ): УКРАЇНЦІ ПЕРШОГО СКЛАДУ КОЛЕГІЇ „СОРОКА МУЖІВ” У ЛЬВОВІ

Анотація. У статті розглянуто основні засади функціонування колегії „сорока мужів” – представницького органу міського поспільства Львова, утвореного 25 травня 1577 р. До основних обов’язків цієї інституції належала репрезентація інтересів міської громади, а також контроль за діяльністю міської ради, особливо у сфері оподаткування громадян. Зазначено, що до першої каденції цієї колегії обрано двох представників української громади – Хому Бабича та Леська Русина (Малецького).

В історіографії діяльність колегії „сорока мужів” у Львові відображена переважно у контексті реформування органів міського самоврядування, натомість участь у першому складі цієї інституції представників української громади майже не досліджена. Мета цієї статті – на основі поодиноких джерельних згадок відтворити біографи цих осіб, висвітлити їх походження, професійну зайнятість, фінансове становище та громадську діяльність.

Обоє представників української громади, що увійшли до першого складу колегії „сорока мужів” – непересічні особистості, пов’язані з багатими львівськими родинами, що плекали традиції братського руху ще від початку XVI ст. Хома Бабич був місцевим, а Лесько Русин увійшов в середовище руської громади одружившись з донькою львівського купця Яцька Малецького. Обоє долучилися до організації та діяльності братства при церкві Успіння Пресвятої Богородиці, а також часто виконували обов’язки уповноважених, захисників та опікунів малолітніх дітей. Завдяки професійній і громадській активності їх добре знали не лише в українському середовищі, а й у міській громаді. Вони належали до Корпорації багатих крамів – професійної організації, члени якої могли легально займатися торгівлею, однак, очевидно, через своє некаатолицьке походження все ж відчували обмеження з боку міської влади, тому активно відстоювали свою громадянську позицію.

Ключові слова: Львів, братство, колегія „сорока мужів”, Хома Бабич, Лесько Русин (Малецький), міська рада, українська громада, XVI ст.

Колегія „сорока мужів” – це інституція, що поряд з міською радою та судовою лавою формувала систему самоврядування Львова з останньої чверті XVI ст. до кінця існування Речі Посполитої. До основних обов’язків цього органу належала репрезентація інтересів міської громади, а також контроль за діяльністю магістрату, особливо у сфері оподаткування громадян¹. Як відомо, колегія „сорока мужів” не була унікальною, подібні структури функціонували й у інших осередках магдебурзького права – Кракові (1521), Любліні (1522), Торуні (1523), Гданську (1526) та Варшаві (1530)². У Львові створення представницького органу, т. зв. „третього порядку” було основним наслідком суспільного виступу, спричиненого несанкціонованим підняттям податків улітку 1576 р. Після судової тяганини у гродських (львівському та белзькому) і королівському судах, що тривала близько року, ситуація в місті стабілізувалася. 25 травня 1577 р. король Стефан Баторій, вирішуючи суперечку, врахував основні вимоги поспільства і постановив створити колегію, яка мала контролювати фінансову діяльність ради і без згоди якої райці не могли запроваджувати нових податків. Засади діяльності „третього стану” у Львові формувалися за краківським зразком³. На відміну від Варшави і Гданська, де урядники самостійно призначали членів цих інституцій, у Львові як і у Кракові купці вибирали 20 осіб з-поміж старших цехів, а представники цехів – 20 купців⁴. Рада лише затверджувала їх вибір.

Згідно з даними міських книг, представники колегії „сорока мужів” зобов’язувалися проводити щоквартальні збори, однак попередньо мали повідомляти про них бурмистра і райців⁵. Обов’язком кожного її члена була участь у засіданнях, за відсутність з 1621 р. навіть встановлено покарання⁶. Нотатки з книг ексорбітанцій вказують, що основні питання розглянуті на засіданнях *Quadragesimariat*-у стосувалися економічної діяльності міста, зокрема запровадження нових податків⁷. У разі, якщо рішення райців суперечили привілеям, члени колегії обговорювали

¹ *Привілеї міста Львова XIV–XVIII ст.* Упор. М. Капраль. Львів, 1998, 390.

² Ptański J. *Miasta i mieszczaństwo w dawnej Polsce*. Warszawa, 1949, 94–98; Noga Z. *Między oligarchią a reprezentacją. Uwagi o ewolucji władz miejskich Krakowa w okresie przedrozbiorowym*. Kraków, Studia z dziejów miasta. Red. J. Rajman. Kraków, 2007, 103; Szczygieł R. *Konflikty społeczne w Lublinie w pierwszej połowie XVI w.* Warszawa, 1977, 72–73; Buława J. *Walki społeczno-ustrojowe w Toruniu w pierwszej połowie XVI w.* Roczniki Towarzystwa Naukowego w Toruniu, 1971, R. 75, 90–134; Bogucka M. *Walka opozycji mieszczańskiej z patrycjatem gdańskim w drugiej połowie XVI wieku*. Przegląd Historyczny. Warszawa, 1954, R. 61, 417–419; Strzembosz T. *Tumult warszawski 1525 r.* Warszawa, 1959, 72–73.

³ Ptański J. *Dokumenty objaśniające Quadragesimariatu w Krakowie i we Lwowie*. Kwartalnik Historyczny. Lwów, 1925, T. 39, 315–317.

⁴ Bogucka M, Samsonowicz H. *Dzieje miast i mieszczaństwa w Polsce Przedrozbiorowej*. Wrocław; Warszawa; Kraków, 463.

⁵ У випадку скликання сесії зазначалося, що „pozwolili PP. Rajce na sesje kwartalną”: Центральний Державний історичний архів України, м. Львів (далі – ЦДІАУЛ). Ф. 52, оп. 2, спр. 667, арк. 364, 679.

⁶ ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 667, арк. 23–24.

⁷ У 1632 р. райці звернулися до колегії „сорока мужів” з проханням забезпечити їх коштами для поїздки на сейм до Варшави, а також на весілля підканцлера. Представники поспільства погодилися зібрати додатковий податок („шос дупля”) на сейм, натомість відмовили у видачі з міської каси грошей на весілля: ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 668, арк. 15.

ці питання на засіданнях і всі зауваження вписували до книг скарг, а міські урядники зобов'язувалися давати на них пояснення⁸. Частина скарг, які розглядали на кварталних сесіях колегії „сорока мужів”, попередньо були предметом обговорення колегії „десяти мужів” під час її засідань для слухання річних звітів міської влади. Якщо висунуте питання потребувало детального обговорення „третього стану”, члени цієї комісії скеровували до „сорока мужів” прохання розглянути його⁹. Найважливішим обов'язком членів *Quadragesimarii*-у була участь шести її представників у засіданнях колегії „десяти мужів”, на яких слухалися звіти: урядуючих райців, бурмистрів, писарів, лонгерів, тлумача, а також обговорювали способи співпраці між різними органами міської влади, цеховими організаціями і представниками релігійно-етнічних груп¹⁰. У 1579 р. до складу першої каденції колегії „сорока мужів” у Львові обрано двох українців – Хому Бабича та Леська Русина (Малецького), які репрезентували інтереси української громади Львова 14 і 12 років відповідно¹¹.

В українській та польській історіографічних традиціях діяльність колегії „сорока мужів” у Львові відображена переважно у контексті реформування органів міського самоврядування. Більшість авторів вказували, що її поява була найважливішим досягненням громадськості у боротьбі проти зловживань міської ради у 1576–1577 рр. Серед таких праць слід виділити дослідження Александра Чоловського¹², Яна Пташніка¹³, Тетяни Гошко¹⁴ та Мирона Капрала¹⁵. У новіших дослідженнях частково висвітлені передумови утворення та засади діяльності цієї інституції¹⁶, а також деякі аспекти її функціонування у XVII ст.¹⁷. Натомість участь у

⁸ У 1632 р. райці звернулися до колегії „сорока мужів” з проханням забезпечити їх коштами для поїздки на сейм до Варшави, а також на весілля підканцлера. Представники поспільства погодилися зібрати додатковий податок („шос дупля”) на сейм, натомість відмовили у видачі з міської каси грошей на весілля: ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 661.

⁹ „Na prima sessionem 40 virum mają o tym mówić”: Там само. Спр. 667, арк. 31–32, 268.

¹⁰ ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 667.

¹¹ *Urządnicy miasta Lwowa w XIII–XVIII wieku. Spisy urzędników miejskich z obszaru dawnej Rzeczypospolitej, Śląska i Pomorza Zachodniego*. Wyd. M. Kapral, t. VII: Ziemie Ruskie. z. 1: Lwów. Toruń, 2008, 267.

¹² Czołowski A. *Pogląd na organizację i działalność władz miejskich do 1848 r.* Lwów, 1896, XLIII–XLIV.

¹³ Ptaśnik J. *Walki o demokrację Lwowa od XVI do XVIII wieku*. *Kwartalnik Historyczny*. Lwów, 1924, T. 37, 233–235; tenże. *Dokumenty objaśniające Quadragesimarii ...*, 315–317.

¹⁴ Гошко Т. *Нариси історії магдебурзького права в Україні XIV – початок XVII ст.* Львів, 2002, 162.

¹⁵ Капраль М. *Функціонування органів влади Львова у XIII–XVIII ст. (Нарис історії інститутів магдебурзького права)*. Український історичний журнал. Київ, 2006, № 5, 122–123.

¹⁶ Гуль О. *Колегія „сорока мужів” у Львові в XVI ст.: передумови утворення і засади діяльності*. Дрогобицький краєзнавчий збірник. Дрогобич, 2014, вип. 17–18, 90–101; Hul O. *Zmiany w organizacji i funkcjonowaniu gminy miejskiej Lwowa po konfliktach z lat 1576–1577*. *Scientia nihil est quam veritatis imago. Studia ofiarowane Prof. Ryszardowi Szczygłowi w 70-lecie urodzin*. Red. A. Sochacka i P. Jusiak. Lublin, 2014, 365–376.

¹⁷ Вінниченко О. *Повсякденне й незвичайне у міському житті Львова середини XVII ст. очима міських регентів (на підставі щоденників 1646–1648 років)*. Lwów miasto – społeczeństwo – kultura. *Życie codzienne miasta. Studia z dziejów miasta*. Red. K. Karolczak, Ł. T. Sroka. Kraków, 2014, T. 9, 34–59.

першому складі цієї інституції представників української громади майже не досліджена, про їх діяльність згадувалося лише спорадично¹⁸. Мета цієї статті – поперше, розглянути у мікроісторичному прочитанні факти про життя та діяльність двох львівських міщан, які були активними членами братства при церкві Успіння Пресвятої Богородиці та репрезентували інтереси української громади Львова у другій половині XVI ст.; по-друге, з'ясувати що було вирішальним фактором вибору до колегії „сорока мужів” – походження, фінансове становище, приналежність до середовища багатих купців чи активна громадська діяльність. Спочатку спробуємо на основі окремих джерельних згадок відтворити біографи цих осіб.

Хома Бабич

Батьки Хоми Бабича Іван та Анна походили зі знатних львівських родин. Бабичі впродовж чотирьох поколінь відігравали помітну роль не лише в середовищі української громади, але й у місті загалом. Мати Анна була донькою купця Костя кушніра, перші згадки про діяльність якого у місті відносяться до 1504 р.¹⁹, саме тоді він продав нерухомість на Галицькому передмісті, переселився на вул. Руську і став повноправним міщанином. Згодом одружився з вдовою Ганною (Hayska) Микулчанкою, і, як вказував Іван Крип'якевич, „рівночасно кинув кушнірство й перевдягнув ся в купця”²⁰ – продавав найпопулярніші на львівському ринку товари – сукно, прянощі, воли та рибу. Після смерті дружини у 1524 р. віддав частину майна її матері – Анні Івановій, продовжував займатися купецтвом, їздив на ярмарки до Ярослава і Валахії. Фінансові справи йшли настільки вдало, що 1526 р. купив крам на Ринку (між крамами купця Волоса і Івана Кота)²¹. Невдовзі Кость одружився вдруге з міщанкою Тетяною, з якою мав трьох дітей: Тимка, Параню та згадану Анну. Помер він близько 1535 р., Тетяна вдруге вийшла заміж за купця Волоса, разом з яким активно займалася фінансовою діяльністю – надавала позики і стягувала борги від дебеторів²².

Батько Хоми – Іван Бабич також займався торгівлею, зокрема продавав воли та рибу, а у 1541 р. навіть купив став²³. Після одруження в 1532 р. з Анною як посаг отримав від її батька Костя будинок на Ринку та крам²⁴. Іван Бабич був активним членом братства при церкві Успіння Пресвятої Богородиці, у 1548 р. разом з міщанами Волосом і Филипом представляв інтереси організації у судовій суперечці з львівським єпископом Макарієм Тучапським²⁵. У Хоми було дві сестри Маруся (Маргарета) й Анна. Анна вийшла заміж за кушніра Хому з Косова (у записках

¹⁸ Zubrzycki D. *Kronika miasta Lwowa*. Lwów, 1844, 204; Ptaśnik J. *Walki o demokrację Lwowa ...*, 241; Ісаєвич Я. *Братства та їх роль в розвитку української культури XVI–XVIII ст.* Київ, 1966, 106.

¹⁹ Крип'якевич І. *Львівська Русь в першій половині XVI ст.: дослідження і матеріали*. Львів, 1994, 44.

²⁰ Там само. С. 44.

²¹ ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 9, арк. 650.

²² Крип'якевич І. *Львівська Русь ...*, 45.

²³ ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 10, арк. 1300.

²⁴ Там само. Арк. 69–70.

²⁵ Там само. Арк. 819–823.

актових книг фігурує як – Хома зять). З сімейним життям Марусі пов’язана цікава та нетипова на той час історія. На початку 1540-х рр. її видали заміж за купця Стецька Луцького. Іван Крип’якевич зокрема зауважив: „Здавалося, що вони, діти купців, будуть задивляти ся на своїх батьків..., і як кождий практичний міщанин, прибільшувати своє майно. Але склалося по іншому...”. Причиною невдалого заміжжя історик вважав „сварливу вдачу Марусі”, адже у 1546 р. вона посварилася з Катериною (дружиною Сенька Поповича), нібито через те, що остання її обмовляла. Суперечку між ними розглядали навіть райці, які постановили, що у випадку відновлення скандалів оштрафують жінок на 20 грн.²⁶ Згодом Маруся дала спокій сусідці, але почала сваритися з чоловіком настільки, що той „зачав розпиватися та побивати жінку, так, що вона тікла до батька”. Сімейний конфлікт вирішували у суді. Згідно з рішенням райців, якщо родинам не вдасться залагодити ситуацію і подружжя не житиме у злагоді, вони можуть розлучитися і, при цьому Стецько має заплатити штраф 20 грн.²⁷ Очевидно невдовзі так і сталося, адже Маруся вийшла вдруге заміж за купця Івана Богатиря, з яким, вочевидь, жила у злагоді. Відомо, що станом на 1569 р. її вже не було серед живих і Хома Бабич опікувався майном її дітей від обох шлюбів²⁸. Хома Бабич та його дружина Анна²⁹ мали трьох дітей: дочку Анастасію³⁰ та синів – Матвія, який як і батько був крамарем³¹ та Івана, що займався кравецтвом³².

25 січня 1563 р. Хома Бабич прийняв міське право³³ і того ж року став членом Братства багатих крамів³⁴. Зокрема відомо, що він продавав сукно та вино, а також шинкував пиво і мед³⁵. Хома Бабич співпрацював з краківськими купцями Анджеем Ротермундом та Яном Раппом, лавником Вищого суду німецького права на замку в Кракові³⁶. Отримані прибутки він вкладав у нерухомість. Звичайно важливе значення мав факт, що Хома походив з багатой сім’ї й успадкував від батька частину кам’яниці на вул. Руській³⁷ та частину краму на вул. Багатих крамів³⁸, згодом він відкупив також частину сестри Анни. Окрім цього невдовзі він разом з дружиною купив дім з городом на Калічій горі³⁹. Згідно з даними Федора Срібного, лише трое

²⁶ Крип’якевич І. *Львівська Русь ...*, 46.

²⁷ Там само. С. 47.

²⁸ ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 1, арк. 125, 280.

²⁹ Там само. Спр. 14, арк. 378; спр. 17, арк. 963.

³⁰ Там само. Спр. 18, арк. 525–526.

³¹ *Album Civium Leopoliensium. Rejestry przyjęć do prawa miejskiego we Lwowie 1388–1783*. Wyd. A. Janeczek. T. I, II. Poznań; Warszawa, 2005, nr 3428.

³² Ibidem. Nr 3424.

³³ Ibidem. Nr 2585.

³⁴ ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 1002, арк. 28.

³⁵ Там само. Спр. 143, арк. 13; ф. 9, оп. 1, спр. 337, арк. 3, 33.

³⁶ Там само. Спр. 19, арк. 354, 785.

³⁷ Був навпроти Руської брами між будинком Миколая Губи та Руською церквою: ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 19, арк. 867.

³⁸ Був між крамами Васька Вірменина та Максима Волосовича: ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 14, арк. 637.

³⁹ ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 14, арк. 57–58.

крамарів з вулиці Руської – Хома Бабиц, Іван Богатир і Іван Білдаха, а потім їх спадкоємці володіли багатими крамами на Ринку⁴⁰. Як відомо, лише чотирьом львівським родинам – Бабичам, Луцьким, Красовським і Мороховським вдалося зберегти у своїй власності дідичні кам'яниці на вул. Руській довше одного покоління. До прикладу, син Хоми – Іван кравець у 1609 р.⁴¹ сплачував податок за будинок, який придбав ще його дід. Інші ж, найчастіше, через скрутне матеріальне становище продавали їх частини⁴².

Очевидно, Хома Бабиц теж переживав фінансову скруту, адже у 1579 р. за 130 фл. продав свій дім з городом на Галицькому передмісті Яну Алємбеку⁴³. Напевно, гроші йому були потрібні на посаг для дочки Анастасії, яка вийшла заміж за волоського купця Антонія Грегоровича, який на той час був міщанином Вільна⁴⁴. У 1583 р. Хома Бабиц разом з дружиною позичили у Константина Корнякта 1 тис. фл.⁴⁵, а наступного року заборгували шляхетній Омеляні, дочці покійного господаря Валахії Янкули, ще 1 тис. 300 фл., які зобов'язалися повернути впродовж трьох років. Під заставу цього боргу вони виставили нерухомість – кам'яницю на вул. Руській вартістю 1 тис. 200 зл., багатий крам на Ринку оцінений лавниками у 400 зл. та дім з городом на Калічій горі за 200 зл.⁴⁶. Однак повернути його так і не змогли, тому в 1587 р. пленіпотент Янколянки почав судовий процес проти родини Бабиців⁴⁷. Одночасно претензії на частину кам'яниці Хоми Бабица висловив також племінник Сенько Луцький, який прагнув отримати давній борг⁴⁸. У результаті судового процесу вірителі поділили його маєток, Луцький забрав багатий крам, зрікаючись на користь Янколянки всіх претензій на іншу нерухомість⁴⁹.

Хома Бабиц, як і його батько, був лідером руської громади та членом братства при церкві Успіння Пресвятої Богородиці⁵⁰. Він належав до 12 фундаторів Львівського ставропігійного братства, які присягнули Константинопольському патріарху Єремії 1586 р.⁵¹. У 1572 та 1590 р. згадується як сеньйор братства. Його громадська діяльність найбільше проявилася у 1570-х рр., коли він активно обстоював інтереси українців і домагався зрівняння їх у правах з католицьким населенням. З тексту привілею від 20 травня 1572 р. довідуємося, що Хома Бабиц і Васько Тимович

⁴⁰ Срібний Ф. *Студії над організацією львівської Ставропігії від кінця XVI до половини XVII ст. Матеріальні відносини братчиків*. Записки НТШ. Львів, 1912, Т. 111, 10.

⁴¹ ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 22, арк. 737–738; *Архивъ Юго-Западной Россіи издаваемый Коммиссією для разбора древнихъ актовъ* (далі – Архив ЮЗР). Ч. I. Т. XI (Акты, относящієся къ исторіи Львовскаго Ставропигиальнаго братства). Київ, 1904, 303–304.

⁴² Срібний Ф. *Студії над організацією львівської Ставропігії ...*, 14.

⁴³ ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 17, арк. 963.

⁴⁴ Там само. Спр. 18, арк. 525–526.

⁴⁵ Там само. Арк. 1153–1154.

⁴⁶ Там само. Арк. 1390–92.

⁴⁷ Там само. Спр. 19, арк. 905.

⁴⁸ Там само. Арк. 867–868.

⁴⁹ Там само. Арк. 1041–48.

⁵⁰ Був учасником зборів членів братства 1579 р.: ЦДІАУЛ. Ф. 129, оп. 1, спр. 1114, арк. 1–4.

⁵¹ Срібний Ф. *Студії над організацією львівської Ставропігії ...*, 32.

з'явилися на вальному сеймі у Варшаві та як уповноважені руської громади скаржилися, що „...райці не допускають їх до користування привілеями та вольностями, якими користуються інші львівські міщани, хоча українці несуть однакові тягарі, повинності, податки нарівні з міщанами католицької віри. Скаржилися також на те, що православні священики змушені платити податки, що при прийнятті до міського права русинів не допускають складати присягу, а потім, аргументуючи цим, не допускають їх до вільностей; забороняють їм виставляти на продаж речі та товари, продавати на лікті сукно, виготовляти різні напої, шинкувати ними на велику шкоду для русинів”. Того ж дня король „надав українцям грецької віри, сучасним і прийдешнім, раз і назавжди право, можливість і дозвіл купувати землю та будинки, орендувати їх у будь-яких осіб, вести в них різну торгівлю та продавати будь-які товари за зразком інших львівських міщан-поляків”⁵². Як бачимо Хома Бабич був активним діячем, завдяки якому українська громада отримала зрівняння у правах з католицьким населенням міста⁵³. Однак міська рада не дотримувалася умов цих декретів, тому впродовж наступних років Хома Бабич⁵⁴, Дмитро Красовський⁵⁵, а також Максим, Тимко кравець та Станіслав Кріпля⁵⁶ повторно вносили скарги до львівського гроду. Їх зміст переважно зводився до наступного – міщани вимагали права вільної торгівлі в своїх крамах і права „краяння” сукна та продажу вина. Всі вони зазначали, що хоча русини платять такі ж податки, як і католицьке населення, однак вони не користуються рівними правами, і займаючись ремеслом та торгівлею у своїх будинках, часто потрапляють під арешт.

Підтвердження привілею, яким русини зрівнювалися в правах з католицькою нацією, вони отримали й від короля Генріха 15 квітня 1574 р.⁵⁷, та Стефана Баторія 26 березня 1577 р.⁵⁸. Однак ці привілеї-підтвердження також на практиці ніколи не були реалізовані, міська рада їх ігнорувала. Не минуло й місяця після видання останнього, 2 травня 1577 р. русини оскаржили у королівському суді бурмистра і райців, які ув'язнили Хому Бабича і Хому Кушніра за те, що вони шинкували пиво і мед на передмісті, на що ті мали дозвіл, згідно з попереднім привілеєм⁵⁹. Очевидно, Хома, хоча і був членом братства багатих крамів та власником багатого краму, у якому, здавалося б, міг продавати різні товари в різній кількості, все ж будучи не католиком, відчував певні економічні обмеження. Це спонукало його до активних протестів.

Відомо, що у 1580-х рр. Хома Бабич як поважний представник виступав поручителем при прийнятті до міського права, наприклад у 1582 р. разом з Іваном Білдахою поручився за передміщанина Сашка сідляра⁶⁰, у 1591 р. разом з греком

⁵² *Привілеї національних громад...*, 45–49.

⁵³ Там само. С. 45.

⁵⁴ ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 143, арк. 10–14; ф. 129, оп. 1, спр. 51, арк. 1–2.

⁵⁵ Там само. Ф. 9, оп. 1, спр. 336, арк. 48, 105.

⁵⁶ Там само. Спр. 336, арк. 1251.

⁵⁷ *Привілеї національних громад...*, 45.

⁵⁸ Там само, 53; ЦДІАУЛ. Ф. 9, оп. 1, спр. 336, арк. 1282–1283; ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 143, арк. 8.

⁵⁹ *Соціальна боротьба в місті Львові в XVI–XVIII ст.* Ред. Я. Кісь. Львів, 1961, 40–41; ЦДІАУЛ. Ф. 9, оп. 1, спр. 337, арк. 3, 32–33.

⁶⁰ *Album Civium Leopoliensium...*, Nr 3021.

Афендиком – за русинів Прокопа з Замостя⁶¹ та Федора Драбика з Перемишля⁶². Був учасником подій, пов'язаних із запровадженням нового календаря у 1582 р.⁶³. Православні (русини й вірмени) виступили проти реформи літочислення, тому католицький архієпископ Ян Димітр Соліковський (Jan Dumitr Solikowski) наказав „опечатати” руські церкви та заборонити богослужіння⁶⁴. 22 листопада 1582 р. Хома Бабич облятував у Львівському гроді мандат, згідно з яким, король, зважаючи на те, що проти нього як представника грецької віри чиняться кривди – прийняв його під свою опіку⁶⁵. Денис Зубрицький зазначав, що у місті в цей час тривали суперечки і розрухи, русини зірвали печатки та відчинили православні храми, тоді ж їм законодавчо дозволили не змінювати літочислення⁶⁶.

Наступний сюжет, що ілюструє активну діяльність Хоми Бабича у братському середовищі, відноситься до напруженого періоду, коли тривав конфлікт між братчиками та єпископом Гедеоном Балабаном. Згадаймо, що непорозуміння між ними спостерігалися впродовж років і були каталізатором запрошення до Львова антіохійського патріарха і надання братству Ставропігії. Об'єктом загострення суперечки на початку 1590 х рр. було питання патронства / ктиторства над львівським монастирем Св. Онуфрія. У липні 1589 р. єпископ Балабан намагався довести, що фундатором монастиря був князь Костянтин Острозький, однак через місяць патріарх Єремія II затвердив, що монастир має бути під опікою митрополита (реально – Успенського братства)⁶⁷. Отож у 1590 р. Іван Красовський звинуватив чотирьох членів братства – Хому кушніра, Івана Білдаху, Сенька крамаря, Івана Міневича, що вони відокремилися від інших і „чинили дивні речі – роздавали церковні ґрунти без згоди інших, підбурювали проти керівників братства і наговорили владиці, що Хома Бабич обмовляв його злими словами, хоча насправді такого не було”⁶⁸. Варто зауважити, що цього ж 1590 р. митрополит Михайло Рагоза видав безпрецедентне рішення – відлучив від церкви 25 парафіян з їхніми сім'ями за те, що вони не підтримували ставропігії Успенського братства, тобто перебували під впливом єпископа Балабана. Цікаве спостереження – першими у списку осіб, яким митрополит заборонив відвідувати храм були власне Хома кушнір, Іван Білдаха, Сенько крамар (Луцький) та Іван

⁶¹ Ibidem. Nr 3265.

⁶² Ibidem. Nr 3266.

⁶³ Капраль М. *Національні громади міста Львова XVI–XVIII ст. (соціально-правові взаємини)*. Львів, 2003, 105; його ж. *Між двома уніями: правові конфлікти української громади та магістрату у Львові в другій половині XVI ст.* Київська старовина. Київ, 2002, № 1, 53.

⁶⁴ Zubrzycki D. *Kronika miasta Lwowa ...*, 109.

⁶⁵ ЦДДАУЛ. Ф. 9, оп. 1, спр. 341, арк. 756–766.

⁶⁶ Zubrzycki D. *Kronika miasta Lwowa...*, 110: „... powstały z tego powodu ile że się podobne wypadki i w innych miejscach wydarzały, wielorakie rozruchy i zaburzenia. Pospólstwo ruskie we Lwowie poobrywało pieczęcie i tumulta coraz się wzmagaly”.

⁶⁷ Детальніше див.: Тимошенко Л. *Київський митрополит Михайло Рагоза та церковні братства львівської єпархії: порозуміння і конфлікт*. З історії західноукраїнських земель. Львів, 2015. Вип. 10–11, 13–37; Кметь В. *До історії взаємовідносин між львівськими єпископами та церковними братствами у XVI – на початку XVII ст.* Бюлетень Форум, 2001, № 2 (4), 53–65.

⁶⁸ Архив ЮЗР. Т. XII. Ч. 1, 523–524.

Міневич⁶⁹. Очевидно, Хома Бабич підтримував реформаторів братства (братів Рогатинців та Дмитра Красовського)⁷⁰, тому й опинився фігурантом цього конфлікту.

У монографії про громадян міста Львова Орест Заяць подав декілька згадок про Хому Бабича у контексті прийняття міського права особами духовного стану. На підставі згадки Дениса Зубрицького він говорить про те, що вірменське й українське духовенство, на відміну від католицького, не мало привілейованого становища, платило податки, належало до міського стану і приймало громадянство, щоб легально займатися торгівлею. Як приклад Денис Зубрицький назвав священників – Шимона і Хому Бабича⁷¹. Однак, згідно з даними М. Капралія, Хома Бабич був членом колегії „сорока мужів” у 1579–1592 рр., а як священник згадується у 1593 р., коли на його місце обрали іншого міщанина (in loco Chomae Babicz roponis Rutenici). О. Заяць припускає, що він не був духовною особою, коли входив до третього стану, і у 1593 р. став не священником однієї з львівських церков, а архімандритом Дорогобузького монастиря, відомим під іменем Феофана Бабацького⁷². Детальніших даних про цей факт з його життя у доступних джерелах не знайдено.

Відомо, що сини Хоми Бабича також були членами братства. Іван Бабич був кравцем, він вже не мав такого маєтку, як його батько, в реєстрі 1609 – зазначено, що він є власником лише третини дідичного будинку Бабичів⁷³. Матвій, як і батько, займався купецтвом. У 1595 р. в ході суперечки між міською радою та українцями, його разом з декількома іншими очільниками братства ув’язнили у вежі⁷⁴.

Лесько Русин (Малецький)

Лесько Русин походив з Нового Міста, до Львова він очевидно прибув у 1558 р. та прийняв тут громадянство⁷⁵. У книгах міської ради він найчастіше фігурував як Лесько Русин (Lesko Rutenus), або Лесько Крамар (Lesko Institor). Прізвище Малецький отримав, одружившись з місцевою міщанкою – Марухною (Марусею), донькою Яцька Малецького. Це допомогло Леську увійти до середовища заможних руських купців. Його тесть – купець Яцько Малецький – володів багатим крамом на Ринку⁷⁶, будинком і городом на вул. Темричівській⁷⁷. Більш відомим був брат Яцька – Давид Русин, який теж займався торгівлею, зокрема продавав великі партії соленої риби та переганяв волів з Молдавії⁷⁸. Як зазначав І. Крип’якевич, Давид

⁶⁹ Архив ЮЗР. Т. X. Ч. 1, 63–65.

⁷⁰ Капраль М. *Брати Рогатинці – старійшини львівського Успенського братства*. Україна в минулому. Київ; Львів, 1992, вип. 2, 50–60; його ж. *Дмитро Красовський – керівник львівського братства наприкінці XVI – початку XVII ст.* Острозька давнина. Остріг, 2016, вип. 5, 7–17.

⁷¹ Заяць О. *Громадяни міста Львова XIV–XVIII ст.: правовий статус, склад, походження*. Львів, 2012, 162–163.

⁷² Там само. С. 163.

⁷³ Архив ЮЗР. Т. XI. Ч. 1, 303–304.

⁷⁴ Архив ЮЗР. Т. X. Ч. 1, 89–92.

⁷⁵ *Album civium Leopoliensium...*, 130.

⁷⁶ У 1520-х рр. лише 10 українців мали крами на головній площі міста, в яких могли продавати товари як гуртом, так і вроздріб: Крип’якевич І. *Львівська Русь...*, 137, 204, 215.

⁷⁷ Там само. С. 232.

⁷⁸ Там само. С. 24–25.

був провізором церкви Успіння Пресвятої Богородиці та „горячим приклонником братства”⁷⁹. У 1548 р. він, незадоволений діяльністю новопризначеного пароха Нифанта, публічно виступив проти нього, чим на декілька років спричинив конфлікт між громадою та парохом⁸⁰. Найвагомішим внеском Давида у розвиток міста була фундація вежі при церкві Успіння Пресвятої Богородиці. Денис Зубрицький вказував, що бездітний старець Давид Русин мав значні статки, і, аби увіковічнити своє ім’я, вирішив збудувати церковну вежу. На її будівництво, яке доручив у 1567 р. Петру Красовському, витратив 3 тис. 500 зл., однак через поганий фундамент вежа завалилася. На думку хроніста, від розпачу Давид невдовзі після цього помер⁸¹. Відомо, що у 1574 р. міська рада розглядала справу про поділ майна Давида Русина між його племінницями – Марухною з чоловіком Леськом крамарем, а також Анною з її чоловіком греком Савою⁸². Тоді ж свої претензії на спадок висловив брат Марухни – Бартоломей з Потилич⁸³ та Андрій з Буська, чоловік Ксенії (іншої племінниці Давида)⁸⁴. Однак, правосуддя виявилось на стороні Малецьких і вже наступного року Лесько як повноправний спадкоємець квитував боржників Давида. Тоді ж Сава грек відмовився від права на спадок і купив у нього за 1 тис. 200 зл. успадкований від Давида будинок на вул. Руській⁸⁵.

Подружжя Малецьких, хоча і було бездітним, жило у злагоді, разом примножувало спільне майно. У 1573 р. вони підписали взаємне зобов’язання про передачу нажитого в одні руки після смерті котрогось з них⁸⁶. Згодом Малецькі збільшили свою нерухомість – у 1577 р. купили у Міська кравця покинуту територію на вул. Руській на суму 550 зл.⁸⁷, у 1581 р. – „згідно родинного права” у Анастасії, вдови Радіслава, купили город покійного Давида Русина (під Горою Св. Юра)⁸⁸, згодом придбали ще й сусідні ділянки у Мартина Шокера⁸⁹ та Павла Єльонка⁹⁰. В середині 1580-х рр. вони продали дерев’яний будинок на вул. Руській грекові Янієві Афендиновичу⁹¹ і родинну ділянку на вул. Темричівській⁹², при цьому вони застерегли, що новий власник зможе її продати тільки особі української національності. Очевидно Малецький купував, а згодом вигідно продавав нерухомість задля прибутку. Про фінансову діяльність Леська згадував Федір Срібний, зазначаючи, що

⁷⁹ У 1520-х рр. лише 10 українців мали крами на головній площі міста, в яких могли продавати товари як гуртом, так і вроздріб: Крип’якевич І. *Львівська Русь...*, 137, 204, 215. С. 290.

⁸⁰ Там само. С. 76, 327.

⁸¹ Zubrzycki D. *Kronika miasta Lwowa...*, 198.

⁸² ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 16, арк. 238, 243.

⁸³ Там само. Арк. 266–267.

⁸⁴ Там само. Арк. 650.

⁸⁵ Там само. Арк. 466.

⁸⁶ Там само. Спр. 15, арк. 1519.

⁸⁷ Там само. Спр. 17, арк. 167.

⁸⁸ Там само. Спр. 18, арк. 460.

⁸⁹ Там само. Арк. 1367.

⁹⁰ Там само. Арк. 1097.

⁹¹ Срібний Ф. *Студії над організацією львівської Ставропігії...*, Т. 111, 14.

⁹² Там само..., Т. 112, 65.

він повертав борги Дмитру Красовському, Грицьку Чопковичу та водночас квітнув своїх боржників⁹³. Загалом нерухомість Леська Малецького наприкінці його життя виглядала так: кам'яниця і крам на Ринку, дім на вул. Руській, а також будинок з городом на Галицькому передмісті та два на Краківському⁹⁴. Сучасники довіряли йому і навіть давали на зберігання гроші. Так, зокрема, зробив Сава Русин (Савинський). Від'їжджаючи зі Львова на південь, він залишив Леську Малецькому 196 зл. і вказав, щоб у випадку смерті чи полону той повернув ці кошти його дітям⁹⁵, у 1584 р. крамар повернув ці кошти вдові Сави, яка на той час вже була дружиною шляхетного Марка Вислобоцького⁹⁶. У 1589 р. Лесько Малецький помер. У заповіті зазначено, що його дружина захворіла та померла під час епідемії незадовго до того⁹⁷.

Отже, визначальним чинником вибору українців до складу колегії „сорока мужів” була їх активна участь у суспільному виступі 1576–1577 рр., а також діяльність в Корпорації багатих крамарів. Зважаючи на те, що згідно із засадами вибору колегії, представники ремісничих цехів мали вибирати 20 осіб з-поміж купецької корпорації, а купці – 20 цехових ремісників. Кількість українців, що могли потрапити до цієї організації, обмежувалася лише членами Братства багатих крамів. Не видається можливим детальніше охарактеризувати їх діяльність у складі цієї інституції – невідомо, чи були вони активними діячами, які у католицькому середовищі відстоювали інтереси русинів, чи просто пасивними учасниками, адже документація цієї інстанції збереглася лише з першої чверті XVII ст.

Обоє представників української громади, які увійшли до першого складу колегії „сорока мужів” – непересічні особистості, пов'язані з багатими львівськими родинами, що плекали традиції братського руху ще від початку XVI ст. Хома Бабич був місцевим, а Лесько Русин увійшов у середовище руських купців після одруження з донькою Яцька Малецького. Завдяки львівському походженню вони успадкували нерухомість, тому всю свою діяльність спрямовували на збільшення капіталу. Для прикладу, інші активні представники тогочасного українського соціуму – брати Юрій та Іван Рогатинці – змушені були спершу оселитися на Галицькому передмісті і лише згодом придбали нерухомість у „місті в мурах”⁹⁸. Обоє представників долучилися до організації та діяльності братства при церкві Успіння Пресвятої Богородиці, а також часто виконували обов'язки опікунів малолітніх дітей, уповноважених і захисників. Завдяки професійній і громадській заангажованості їх добре знали не лише в українському середовищі, а й у міській громаді. Вони належали до Корпорації багатих крамів – професійної організації, члени якої могли легально займатися торгівлею. Однак, очевидно, через своє некатолицьке походження все ж відчували обмеження з боку міської влади, тому активно протестували.

⁹³ Срібний Ф. *Студії над організацією львівської Ставронії...*, Т. 114, 27.

⁹⁴ Там само. С. 72.

⁹⁵ ЦДІАУЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 18, арк. 505.

⁹⁶ Там само. Арк. 1406.

⁹⁷ Там само. Спр. 20, арк. 627–634.

⁹⁸ Капраль М. *Брати Рогатинці – старійшини...*, 51.

REFERENCES

- Bogucka, M. (1954). Walka opozycji mieszczańskiej z patrycjatem gdańskim w drugiej połowie XVI wieku. *Przegląd Historyczny*, LXI, 3, 408–419 [in Polish].
- Bogucka, M., Samsonowicz, H. (1984). *Dzieje miast i mieszczaństwa w Polsce Przedrozbiorowej*. Wrocław; Warszawa; Kraków. [in Polish].
- Buława, J. (1971). Walki społeczno-ustrojowe w Toruniu w pierwszej połowie XVI wieku. *Roczniki Towarzystwa Naukowego w Toruniu*, 75, 90–134. [in Polish].
- Hoshko, T. (2002). *Narysy istorii magdeburskoho prava v Ukraini XIV – pochatok XVII st.* L'viv. [in Ukrainian].
- Hul, O. (2014). Kolehija “soroka muzhiv” u L'vovi v XVI st.: peredumovy utvo-rennia i zasady dijalnosti. *Drohobytskyj krajeznavchyy zbirnyk*, 17–18, 90–101. [in Ukrainian].
- Hul, O. (2014). Zmiany w organizacji i funkcjonowaniu gminy miejskiej Lwowa po konfliktach z lat 1576–1577. *Scientia nihil est quam veritatis imago. Studia ofiarowane Profesorowi Ryszardowi Szczygłowi w siedemdziesięciolecie urodzin* (Ed. A. Sochacka, P. Jusiak). Lublin, 365–376. [in Polish].
- Isajevych, J. (1966). *Bratstva ta jich rol' v rozvytku ukrain'skoji kultury XVI–XVIII cm.* Kyiv. [in Ukrainian].
- Kapral, M. (1992). Braty Rohatyntsi – starijshyny l'vivs'koho Uspens'koho bratstva. *Ukraina v mynulomu*, 2, 50–60. [in Ukrainian].
- Kapral, M. (Ed.). (1998). *Pryvileji mista L'vova XIV–XVIII st.* L'viv. [in Ukrainian].
- Kapral, M. (Ed.). (2000). *Pryvileji natsional'nych hromad mista L'vova XIV–XVIII st.* L'viv. [in Ukrainian].
- Kapral, M. (2002). Mizh dvoma unijamy: pravovi konflikty ukrajins'koji hromady ta magistratu u L'vovi v druhij polovyni XVI st. *Kyjivs'ka starovyna*, 1, 50–62 [in Ukrainian].
- Kapral, M. (2003). *Natsionalni hromady mista L'vova XVI–XVIII st. (socialno-pravovi vzajemyny)*. L'viv. [in Ukrainian].
- Kapral, M. (2006). Funkcionuvannia orhaniv vlady L'vova u XIII–XVIII st. (Narys istorii institutiv magdeburs'koho prava). *Ukrains'kyj istorychnyj zhurnal*, 5, 111–130. [in Ukrainian].
- Kapral, M. (Ed.). (2008). *Urzednicy miasta Lwowa w XIII–XVIII wieku. Spisy urzednikow miejskich z obszaru dawnej Rzeczypospolitej, Śląska i Pomorza Zachodniego*. Lwów; Toruń. [in Polish].
- Kapral, M. (2016). Dmytro Krasovskyy – kerivnyk l'vivskoho bratstva naprykintsi XVI – pochatku XVII st. *Ostroz'ka davnyna*, 5, 7–17. [in Ukrainian].
- Kis', J. (Ed.). (1961). *Social'na borot'ba v misti L'vovi v XVI–XVIII st.* L'viv. [in Ukrainian].

Kmet', V. (2001). Do istoriji vzajemovidnosyn mizh l'vivskymy jepyskopamy ta cerkovnymy bratstvamy u XVI – na pochatku XVII st. *Biuletyn Forum*, 2 (4), 53–65. [in Ukrainian].

Krypjakevych, I. (1994). *L'vivs'ka Rus' v pershij polovyni XVI st.: doslidzhennia i materialy*, L'viv. [in Ukrainian].

Noga, Z. (2007). Między oligarchią a reprezentacją. Uwagi o ewolucji władz miejskich Krakowa w okresie przedrozbiorowym. *Kraków. Studia z dziejów miasta* (Ed. J. Rajman). Kraków, 101–107. [in Polish].

Ptaśnik, J. (1924). Walki o demokrację Lwowa od XVI do XVIII wieku. *Kwartalnik Historyczny*, XXXVIII, 228–257. [in Polish].

Ptaśnik, J. (1925). Dokumenty objaśniające Quadragintavirat w Krakowie i we Lwowie. *Kwartalnik Historyczny*, XXXIX, 315–317. [in Polish].

Ptaśnik, J. (1949). *Miasta i mieszczaństwo w dawnej Polsce*, Warszawa. [in Polish].

Sribnyj, F. (1911). Studii nad orhanizacijoje l'vivs'koji Stavropihii vid kincia XVI do polovyny XVII st. Materialni vidnosyny bratchykiv. *Zapysky NTSh*, 106, 25–40. [in Ukrainian].

Sribnyj, F. (1912). Studii nad orhanizacijoje l'vivs'koji Stavropihii vid kincia XVI do polovyny XVII st. Materialni vidnosyny bratchykiv. *Zapysky NTSh*, 111, 5–24. [in Ukrainian].

Sribnyj, F. (1913). Studii nad orhanizacijoje l'vivs'koji Stavropihii vid kincia XVI do polovyny XVII st. Materialni vidnosyny bratchykiv. *Zapysky NTSh*, 112, 59–73. [in Ukrainian].

Sribnyj, F. (1914). Studii nad orhanizacijoje l'vivs'koji Stavropihii vid kincia XVI do polovyny XVII st. Materialni vidnosyny bratchykiv. *Zapysky NTSh*, 114, 25–56. [in Ukrainian].

Strzembosz, T. (1959). *Tumult warszawski 1525 r.* Warszawa. [in Polish].

Szczygieł, R. (1977). *Konflikty społeczne w Lublinie w pierwszej połowie XVI wieku*. Warszawa. [in Polish].

Tymoshenko, L. (2015). Kyjivs'kyj mytropolyt Mychajlo Rahoza ta cerkovni bratstva l'vivs'koji jeparchii: porozuminnia i konflikt. *Z istorii zachidnoukrainskych zemel*, 10–11, 13–37. [in Ukrainian].

Vynnychenko, O. (2014). Povsiakdenne j nezvyčajne u mis'komu zhytti L'vova seredyny XVII stolittia ochyma mis'kych rehentiv (na pidstavi shchodennykiv 1646–1648 rokiv). *Lwów miasto – społeczeństwo – kultura, Życie codzienne miasta. Studia z dziejów miasta* (Ed. K. Karolczak, Ł. T. Sroka). Kraków, IX, 34–59. [in Ukrainian].

Zajac, O. (2012). *Hromadiany mista L'vova XIV–XVIII cm.: pravovyj status, sklad, pohodzhennia*. Kyiv; L'viv. [in Ukrainian].

Zubrzycki, D. (1844). *Kronika miasta Lwowa*. Lwów. [in Polish].

Olha Hul

PhD, research fellow at the Department of Medieval History
of the Ivan Krypiakievych
Institute of Ukrainian Studies of National Academy
of Sciences of Ukraine
(Lviv, Ukraine, gullola@ukr.net)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0648-104X>

KHOMA BABYCH AND LESKO RUTHENUS (MALETSKY) – UKRAINIANS IN THE FIRST LINE-UP OF THE COLLEGIUM OF „FORTY MEN” IN LVIV

The article studies the main functioning principles of the Collegium of „Forty Men” – the representative body of the city community of Lviv, formed on May 25, 1577. The main responsibilities of this body were to represent the interests of the city community, as well as control over the activities of the magistrate, especially in the field of taxation of citizens. It is noted that two representatives of the Ukrainian community – Khoma Babych and Lesko Ruthenus (Maletsky) were elected in the first cadence of this institution.

In historiography, the activity of the Collegium of „Forty Men” in Lviv is reflected mainly in the context of the reform of the city self-government bodies, instead, participation in the first part of this institution by representatives of the Ukrainian community is almost unknown. The purpose of this article – on the basis of individual references, recreate the biographies of these persons and highlight their origin, professional employment, financial situation and public activity.

Both representatives of the Ukrainian community, which was included in the first cadence of the Collegium of „Forty Men” – famous individuals, connected with rich Lviv families, cultivating the traditions of the brotherhood movement. Khoma Babych was origin from a local family, and Lesko Ruthenus entered to the Ukrainian merchants’ environment after marrying the daughter of a Lviv merchant Yatsko Maletsky. They both joined the organization and activities of the brotherhood at the Church of the Assumption of the Blessed Virgin Mary, and also often performed the duties of guardians of young children, authorized and defenders. Thanks to their professional and social engagement, they were well-known not only in the Ukrainian environment, but also in the urban community. They belonged to the Corporation of Rich Merchants – a professional organization whose members could legally trade in the city. However, apparently, due to their non-Catholic origin, they still felt restrictions on the part of the city authorities, and therefore actively defended their civic stance.

Key words: Lviv, brotherhood, collegium of „forty men”, Khoma Babich, Lesko Rusin (Maletsky), City council, Ukrainian community, XVI cent.